

TARTUFFE

V življenju se vsakodnevno srečujemo z nasiljem, ki se nam skozi različne oblike prikazuje že preko domačih televizijskih sprejemnikov, srečujemo in spoznavamo pa ga tudi preko socialne interakcije z ljudmi. Konkretno gledano, boli verbalno nasilje dosti manj kot fizično nasilje, vendar lahko kljub temu pusti globoke rane v naših srcih in v naši podzavesti, ki marsikdaj skelijo bolj kot kakšen urez z nožem ali udarec s pestjo.

Pisalo se je leto 1667, ko je Jean-Baptiste Moliere izdal eno izmed svojih najbolj kontroverznih dramskih del, satirično komedijo Tartuffe. Moliere je kot eden izmed pomembnejših razsvetljencev klasicistične dobe na sodobno meščansko družbo in delovanje Cerkve kot institucije gledal izjemno kritično, a vendar realno. Ti njegovi nazori in vrednote so se izražali tudi v komediji preko besed Orgonovega svaka, Kleanta. Ko govorimo o Orgonu, si lahko pred sabo naslikamo nekoliko rdečeličnega, dobro rejenega možakarja, torej pravega meščanskega gospoda, ki je po dobi ozemeljskih osvajanj tudi sam dobil zajeten del državnega premoženja in tako na hitro obogatel. A tudi bogati gospodje morajo živeti po načelih Cerkve, vsaj takšno je bilo splošno mnenje takratnega časa, in tako se je Orgonu zdelo izjemno pošteno in dobrosrčno, ko je sprejel v hišo Tartuffa, obubožanega študenta teologije. A s prihodom svetohlinca so se v hiši začele stvari obračati na glavo. Medosebni odnosi med člani družine so se pričeli krhati, v Orgonovem življenju so pomembno mesto zasedle mnoge navidezno svetniške vrednote, na katere prej ni bil tako pozoren, v hiši se je pričelo pobožno govoriti, moliti in vdajati navodilom Tartuffa. Sam Orgon in ga. Pernellova sta bila nad pobožnimi metodami popolnoma navdušena, medtem ko so drugi člani družine vse skupaj spremljali z varne razdalje in precej bolj skeptično.

V Orgonovi vili je prišlo do mnogih neželenih posledic Tartuffovih dejanj. Premetenemu prevarantu je uspelo skrhati odnose v družini do te mere, da je Orgon celo razdedinil svojega sina, ki se ni želel podrediti Tartuffovim pobožnim načelom. Na ta način je želel Tartuffe spreiti sina in očeta, zato da bi lahko sam pridobil Orgona na svojo stran in tako povečal možnosti, da podeduje njegov denar. To mu uspe zaradi Orgonove trme in naivnosti. Zaradi lastne naivnosti in vere v hinavskega brezbožneža mu Orgon izda tudi, kako in kje hrani zaklad nekega vojnega zločinca, kar sicer ne bi smel početi. To je še eden Tartuffov adut, da ga tako spretno drži v šahu in manipulira z njim, namreč v primeru, da bi ga Orgon nagnal, bi ga lahko Tartuffe izsiljeval ravno s tem dejanjem. Na koncu, ko se razve o skritem zakladu in poskusi Tartuffe uveljaviti svoje pravice, pa naleti na grenko presenečenje. Kralj Francije se namreč postavi na Orgonovo stran in tako zapre hinavskega izdajalca, ki naj bi imel za sabo zelo pestro kriminalno preteklost. Tartuffe omaja tudi razmere med samimi družinskimi člani, tako tudi med Valerom in hčerko gospodarja hiše, Marijano. Najstnika sta tik pred poroko, vendar se Orgonu zazdi modrejša poroka Marijane s Tartuffom. Temu nasprotuje služabnica Dorina, svak Kleant ter ostali prebivalci hiše, ki se združijo z namenom, da bodo goljufa razkrinkali. Glavni razlog, zaradi katerega je Tartuffe z vsemi manipuliral, je brez dvoma Orgonova naivnost in slepa vera v Tartuffovo "brezmadežnost". Tartuffov glavni cilj, kateri ga je gnal v vsa ta hinavska dejanja, je bil le eden – bogastvo. Še danes ljudje počnejo marsikaj za denar.

Na koncu se je vse srečno izteklo, a Tartuffova dejanja bi lahko imela hujše posledice. Lahko bi prišlo do popolnega uničenja družine in globokega razdora med njimi, kar je ustavilo razkritje Tartuffa, ko se je Orgon na lastne oči prepričal, s kakšnim hinavcem ima opravka. Potencialno mogoče bi bilo tudi, da bi Tartuffe izgnal družino iz hiše, kot je sprva nameraval. K sreči se je vpletel kralj in to preprečil, sicer bi ravno zaradi Orgonove naivnosti družina

najverjetneje tolkla lakoto. Tako bi se zamenjale vloge in bi Tartuffe postal mogočnej, Orgon z družino pa bi spadal v revnejši sloj.

Komedija je tudi danes aktualna, saj se še vedno soočamo z manipulacijo na vsakem koraku. Po eni strani nam glave polnijo mediji in razna propagandna sredstva, ki se spretno poigravajo z našimi možgani, po drugi strani pa lahko najdemo hinavce in zahrbtnježe že med ljudmi, s katerimi imamo opravka vsak dan. Ljudje radi verjamejo tisto, kar je najlažje verjeti, saj resnica boli in je marsikdaj nam samim lažje, če ostane zakrita. Hočemo resnico, a se je obenem bojimo. Marsikdaj je zaslepljenost zdravilo za kruto realnost, v tem primeru pa le opoj za pretentano dušo.